APRIL 2009

STICHTING

FORT ORDONNANS

UITGAVE: NEDERLANDS MILITAIR KUSTVERDEDIGINGSMUSEUM "FORT AAN DEN HOEK VAN HOLLAND"

Restauratie Fort dit jaar van start!

De restauratie van het Fort aan den Hoek van Holland gaat nog dit jaar van start. Dat werd vorige maand tijdens de Hoekse Thema-avond op het deelgemeentehuis door het OBR bekend gemaakt.

Het Fort, waarin tientallen vrijwilligers wekelijks voor rondleidingen zorgen, maar ook voor aanvulling in de vitrines en voor de bouw van nieuwe diorama's zorgdragen, werd in 2001 door het OBR overgenomen van de Dienst der Domeinen.

Het Fort, dat uit vier gebouwen bestaat, het pantserfort zelf inclusief grachten, gebouw F, het keukengebouw, thans ingericht als: poppenatelier, schilderswerkplaats, ijzerwerkplaats en fietsenstalling, gebouw H, het liftgebouw en gebouw M, het voormalige kantinegebouw, verkeerde volgens het OBR bij de overname al in slechte staat van onderhoud."

Ten behoeve van de restauratie van het Fort, dat tevens een Rijksmonument is, zijn door het Ontwikkelingsbedrijf Rotterdam subsidies aangevraagd bij het Rijk. Deze zijn in 2006 en 2008 toegekend op voorwaarde van cofinanciering. In de najaarsretraite van 2007 heeft het Gemeentebestuur

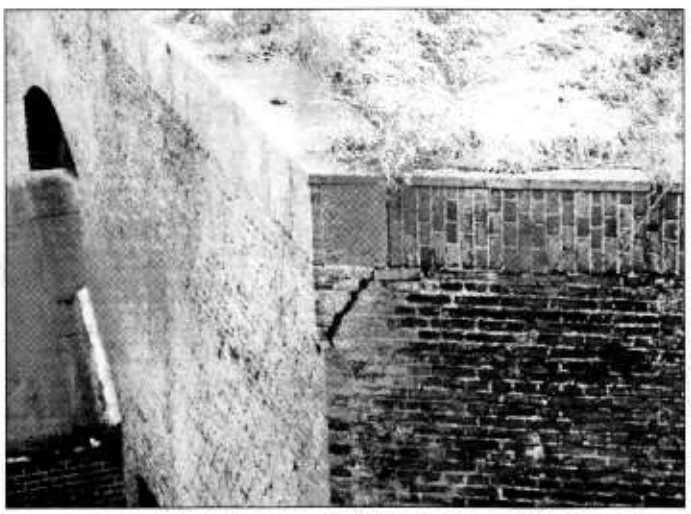

op basis van een opname- en herstelplan een aanvullende financiële bijdrage toegekend op voorwaarde dat er een exploitatieplan wordt opgesteld en de restauratie wordt gekoppeld aan een leerwerktraject", aldus het OBR, dat nadat het budget (voor zo ver bekend rond de vijf miljoen euro) definitief bekend was, is begin 2008 gestart met de projectmatige aanpak van de restauratie. De restauratie is onderverdeeld in deelprojecten, waarbij de restauratie van het fortcomplex het hoofdproject is.

Het betreft hier hoofdzakelijk bouwkundige restauratiewerkzaamheden aan het exterieur, welke via een openbare aanbesteding worden aanbesteed. Het tweede deelproject is de aanpassing van de hemel- en vuilwaterafvoer van het fort.

Daarnaast zijn er nog een drietal installatiedeelprojecten; verbeteren van de CV-installatie, verhelpen keuringspunten lift en kleine installatietechnische werkzaamheden welke onder aansturing van het fortbestuur worden uitgevoerd. Ten behoeve van het hoofdproject heeft architectenbureau Braaksma en Roos het opname- en herstelplan - welke ten grondslag lag aan de subsidieaanvraag - uitgewerkt tot een aanbestedingsrijp bestek.

Dit is gebeurd in overleg met diverse deskundigen zoals een externe projectmanager, installatieadviseur, het Stichtingsbestuur en Gemeentewerken.

Wat niet onder het restauratieproject valt zijn:

- het maken van een kostendekkende exploitatie van het fortcomplex;
- het herbestemmen c.q. toevoegen van nieuwe of andere functies aan het fortcomplex, noch het opnieuw inrichten ervan;
- het verbeteren van de integrale brandveiligheid;
- het toevoegen van parkeerplaatsen.

Deze punten maken onderdeel uit van het gebruik door c.q. de exploitatie van het museum, wat separaat wordt onderzocht dan wel opgepakt. De start van de werkzaamheden moet volgens de eisen die het Rijk gesteld heeft in ieder geval voor 1 juli begonnen zijn, maar zoals het er nu naar uit ziet zullen deze werkzaamheden in juni beginnen en duren tot eind 2010.

INHOUD

2
Nieuwe EHBO-ers
Laatste snertdag

3
Vergeten ramp
Hoek van Holland

5
Vlaggenparade

Veiligheid staat bij het Fort hoog in het vaandel.

De meeste vrijwilligers volgen periodiek de training voor het certificaat Bedrijfshulpverlening (BHV).

Zij worden dan in staat geacht bij calamiteiten bezoekers snel naar een veilige plek te brengen. (ontruimersfunktie). Ook hebben zij geleerd indien nodig met de aanwezige blusapparatuur om te gaan. Naast deze zeer belangrijke vaardigheid beschikt een groot aantal vrijwilligers over het officiële EHBO diploma.

Zij zijn in staat bij levensbedreigende situaties en verwondingen eerste hulp te verlenen.
Op 15 december jl. deden met succes opnieuw 9 vrijwilligers examen voor dit diploma. Na de positieve uitslag van het examen ontvingen zij van Peter de Roos, als verantwoordelijke voor de veiligheid in en op het Fort, namens het bestuur een verdiende bos bloemen. John Bruce werd als instructeur hartelijk bedankt voor zijn inspirerende bijdrage aan dit resultaat.

Met deze aanvulling kan het Fort ook op gebied van veiligheid en hulpverlening, wanneer nodig haar mannetje staan.

De geslaagden voor het EHBO diploma zijn: bovenste rij v.l.n.r. Hans van Aalst, Joey van Schaik, Monique Boers, Ronnie de Waard, instructeur John Bruce en Jack van Gemert, , voorste rij v.l.n.r .Charles Karbaat, pop Gompie, Kees van Genderen, Sheranie Hoogvliet en Evert Verbeek.

Laatste Snertdag een groot succes!

Aan een lange traditie is dit jaar een einde gekomen, de "snertdag" van de Koninklijke Marechaussee wordt niet meer georganiseerd. Deze dag werd aan het begin van de afgelopen jaren als een soort Nieuwjaarsreceptie van de verschillende afdelingen van de Koninklijke Marechaussee gehouden in het Fort. Als locatie niet zo heel vreemd, een belangrijke brigade was gehuisvest op het Fort terrein, en zelfs eigenlijk andersom : het Fort staat / stond op het terrein van de brigade Hoek van Holland. Uit het hele land, maar ook uit Engeland, kwamen de medewerkers van de KMar naar het Fort in Hoek van Holland om de beste wensen uit te wisselen, te netwerken en van de heerlijke snert, die met een speciaal transport vanuit de keukens van het Instituut Defensie Leergangen in Ypenburg werd aangevoerd, te genieten. Door reorganisaties is van de Koninklijke Marechaussee in Hoek van Holland niet veel meer over, en is aan deze traditie dus nu helaas een einde gekomen.

Als symbool van dank voor de jarenlange gastvrijheid in het Fort werd door de Koninklijke Marechaussee de laatste soeplepel overhandigd. Deze heeft nu een vast plaatsje in gasterij Barbara.

Afgevoerd van de sterkte

Om onbekende reden horen of zien we niets meer, of krijgen we post retour gestuurd van:

De heer **J.J. van Hees,**
geboren 10 december 1914.
OudGediende van de Kon.Landmacht
Dienstplichtig soldaat, lichting 1934,
weer opgeroepen bij de mobilisatie van 1939 bij de 15e Reserve Grens-Compagnie, gelegerd in de fietsenstalling aan de Strandweg.

De heer **E.C.C. van Beusekom,**
geboren 6 juli 1928.
Oud gediende van de Kon. Marine,
Dienstplichtig soldaat, lichting 1948,
was matroos ab Hr Ms Paets van Troostwijck en de mijnenveger HMS Malvin.

Reden om deze heren OudGedienden af te voeren van de sterkte van de OudGedienden, maar mochten ze nog iets van zich laten horen dan zijn ze uiteraard weer van harte welkom.

De vergeten ramp voor de kust van Hoek van Holland.

De ondergang van de drie pantserkruisers voor de kust van Hoek van Holland is een even bizar als historisch belangrijk verhaal. Tot op die 22e september 1914 weten namelijk noch de Duitsers noch de Engelsen wat een torpedo kan aanrichten.
De gebeurtenis op de 22e september 1914 zorgt voor een totale omwenteling in de tactiek van de oorlog ter zee. Tot de torpedoaanval van de U9 wordt de gevechtskracht van de onderzeeboot niet serieus genomen en zet men het wapen defensief in. De aanval van Kapitänleutnant Otto Weddigen die resulteert in de ondergang van de drie pantserkruisers en het grote verlies aan mensenlevens. 1460 man komen om het leven.
Deze gebeurtenis markeert de opkomst van de onderzeeboot als aanvalswapen. Vanaf dat moment houdt men terdege rekening met de onzichtbare vijand onder het zeeoppervlak. Dat houdt onder andere in dat de tactiek voor de oorlog ter zee volledig wordt gewijzigd.

De ondergang van het 7th Cruiser Squadron.

Door de donkere nacht van zaterdag 19 op zondag 20 september 1914 ploegen drie grote Engelse oorlogsschepen stampend en slingerend door de hoge golven van een stormachtige zuidelijke Noordzee.
De schepen bevinden zich onder de Nederlandse kust ter hoogte van het lichtschip Maas, niet ver van de ingang van de Nieuwe Waterweg. Het zijn de oudste pantserschepen van de Royal Navy, HMS Euryalus, HMS Hogue en HMS Aboukir. De machines van de oude kruisers worden nog met kolen gestookt en de schoorstenen braken dikke rookwolken uit.
De schepen maken deel uit van de **Southern Force**. Deze eenheid bestaat uit pantserkruisers van het **7th Cruiser Squadron**, lichte kruisers en torpedobootjagers van het 1e en 2e Destroyer-Flotille en onderzeeboten van het 8e Flotille.

De Southern Force staat onder commando van de Rear Admiral (vergelijkbare Nederlandse rang is Schout bij nacht) Arthur Christian. De taak van deze eenheid is het beveiligen van het zuidelijke gedeelte van de Noordzee tegen aanvallen van Duitse oorlogsschepen. De belangrijkste patrouille gebieden zijn de Doggersbank en de Breeveertien, een gebied met zandbanken voor de Nederlandse kust tussen Scheveningen en IJmuiden.
Duitse oorlogsschepen proberen regelmatig de transportschepen van het Britse expeditie leger (B.E.F.) aan te vallen tot zinken te brengen. Deze schepen kruisen regelmatig het Kanaal tussen Engeland en Noord-Frankrijk om soldaten en voorraden voor dit leger over te zetten.

De kruisers zijn van de "Cressy" klasse, gebouwd tussen 1898 en 1902. Zij zijn de oudste pantserkruisers van de Royal Navy. De schepen meten ongeveer 12000 ton en hebben elk een bemanning van 750 koppen aan boord. Deze manschappen bestaan voor 75% uit oudere reservisten. De thuishaven van de schepen is Sheernes aan de Engelse oostkust.

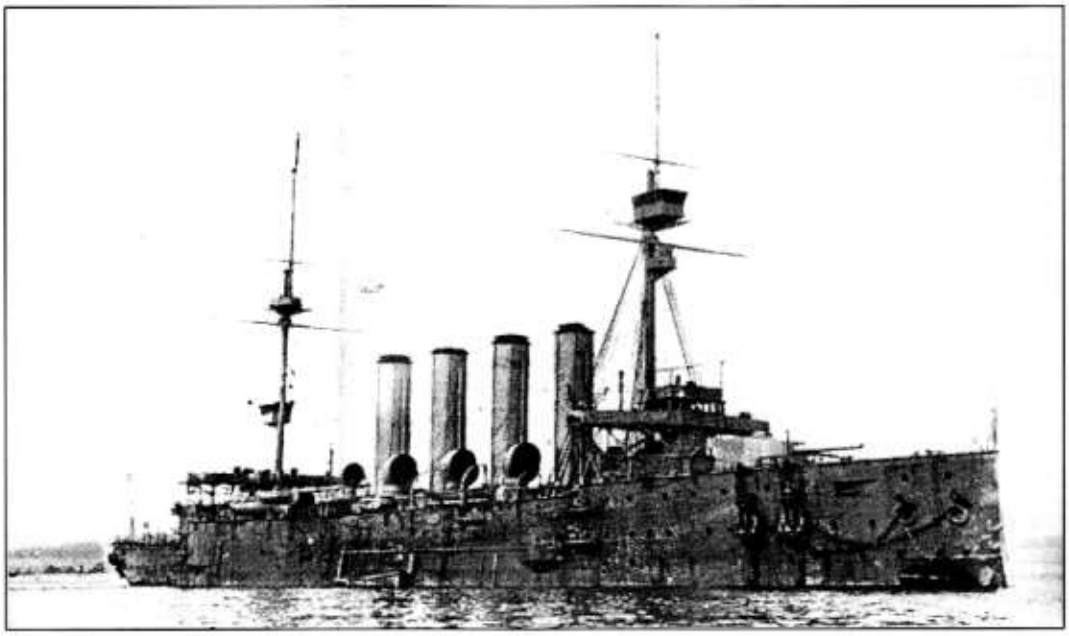

De HMS. Cressy

Onder normale omstandigheden worden de oude en langzame pantserkruisers beveiligd door een scherm van torpedobootjagers. Door het slechte weer en de hoge zee zijn de torpedobootjagers op de avond van de 17e september teruggekeerd naar hun thuishaven Harwich. Als de drie oorlogsschepen ter hoogte van het lichtschip Maas komen voegt het HMS Cressy zich bij het smaldeel. De Cressy heeft in haar thuishaven kolen gebunkerd. De Euryalus, het vlaggenschip van schout bij nacht Arthur Christian is nu aan de beurt om kolen te gaan bunkeren.
Door het slechte weer en de hoge zee is het niet mogelijk om een sloep te water te laten om Christian op een van de andere kruisers over te zetten. Christian besluit om met de Euryalus naar Sheernes te varen. De Cressy, Hogue en Aboukir komen nu onder commando van de oudste commandant, kapitein ter zee John Drummond, commandant van de Auboukir.
De Cressy staat onder commando van kapitein Johnson en de Hogue onder commando van kapitein Nicholson. Kapitein Drummond krijgt opdracht om met dedrie pantserkruisers bij de Breeveertien te gaan patrouilleren.

Daar moet hij eventueel Duitse oorlogsschepen onderscheppen. Twee dagen later, dinsdag 22 september, stomen de drie pantserkruisers met een kalme gang van 10 mijl per uur richting noordoost.
Er wordt in frontlinie gevaren en niet op zigzag koers omdat men kolen wil sparen.
De schepen bevinden zich voorbij de monding van de Nieuwe Waterweg op ongeveer 20 zeemijl N.W. van Hoek van Holland.
De storm is gaan liggen.
Er staat nog wel een flinke deining en het zicht is heiig.
De torpedobootjagers hebben inmiddels de haven van Harwich verlaten om zich weer bij de drie kruisers te voegen. Aan boord van de pantserkruisers is het rustig.
De 2250 manschappen houden zich bezig met routine werkzaamheden.

Vervolg op pagina 4

De oorlogsvaart van de U 9

Wat zij niet weten is het feit dat een Duitse onderzeeboot hen tegemoet vaart. Het is de U 9 onder commando van Kapitänleutenant Otto Weddigen. De onderzeeboot is gebouwd in 1910 en voorzien van vier torpedobuizen, twee boegbuizen en twee hekbuizen.
Er zijn zes torpedo's aan boord. Boven water vaart het schip op petroleummotoren, onder water op elektromotoren. De bemanning bestaat uit 29 man, 4 officieren en 25 manschappen.

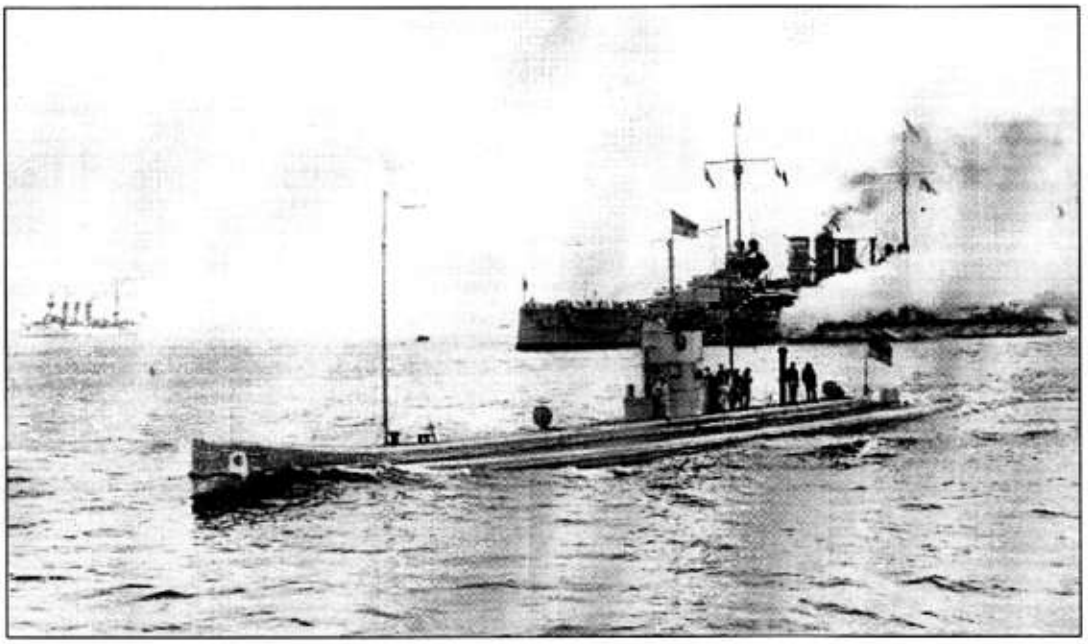

De U9 in een Duitse haven

Weddigen is op 20 september om 05.15 uur uit de basis op Helgoland vertrokken. Zijn opdracht luidt: "Positie innemen bij de ingang van het Kanaal, tussen het lichtschip Noordhinder en de haven van Oostende en daar alle geallieerde oorlogs- en transportschepen aan te vallen.

De U 9 valt aan.

Als de U 9 de haven verlaat krijgt zij te maken met een zware deining. Wind en zeegang uit het noordwesten hinderen het schip bij haar voortgang. Op 21 september omstreeks 08.30 uur komt de lichtton van Ameland in zicht. Op 22 september omstreeks 01.00 uur waait de wind nog met een sterkte van 5 uit het noorden. De U 9 moet duiken voor passerende schepen en op 15 meter diepte vaart het schip verder op haar elektromotoren. Als het ochtend wordt en het licht aanbreekt komt Weddigen weer aan de oppervlakte. Het is 05.45 uur als hij vaststelt dat de vuurtoren van Scheveningen op ongeveer 100 graden achterwaarts goed zichtbaar is. Inmiddels vaart het schip weer op de petroleummotoren en zijn de toegangsluiken open. Weddigen zet een koers uit naar het lichtschip Maas. Zijn eerste officier, Oberleutnant Spiess staat boven in de toren en observeert de omgeving. De lucht is helder en het zicht is goed. Weddigen gaat nu met de chefmachinist Schön aan dek een luchtje scheppen.

Op dat moment, 06.10 uur, ziet Spiess het silhouet van een lange smalle mast aan de horizon. Direct daarna ziet hij rookwolken. Hij slaat alarm en laat de elektromotoren starten. Weddigen komt in de commandotoren en geeft bevel om te duiken. Direct nadat de onderzeeboot onder water is laat Weddigen kort de periscoop opgaan. Hij kijkt rond en roept: "Het zijn drie kruisers met vier schoorstenen!". Vanaf dat moment werkt de bemanning van de U 9 onder hoogspanning. De torpedo's worden klaar gemaakt voor de aanval. De bemanning vraagt zich af wat de uitwerking van de torpedo's zal zijn. Zullen zij door de explosie niet samen met hun tegenstanders ten onder gaan!. Zij hebben nog nooit eerder torpedo's in een echt gevecht afgevuurd en weten dus niet wat zij kunnen verwachten. Weddigen kiest het middelste van de drie pantserkruisers uit. Spiess meldt dat de torpedobuizen klaar zijn en vraagt welke buis gebruikt moet worden. Weddigen antwoordt: "Eerste buis, boegschot". Om 07.10 uur klinkt het bevel: "Periscoop op. Buis één opgelet". Kort daarna: "Buis één vuur. Periscoop neer". Om 07.20 uur verlaat de torpedo de buis. Het afvuren van de torpedo en het treffen van het doel gaat erg snel. Kort na het afvuren hoort de, zeer gespannen wachtende, bemanning een doffe klap en een hel kletterend geluid.
Er gaat en gejuich op. Als de periscoop op is ziet Weddigen dat het achterschip van de getroffen kruiser diep in het water ligt en dat de voorsteven uit het water steekt. Uit de vier schoorstenen komen dikke witte rookwolken.

De ondergang van HMS. Aboukir.

Aan boord van de drie pantserkruisers ligt een groot deel van de bemanning in hun kooien te slapen terwijl de dienstdoende mannen hun wachten lopen. De schepen varen met een snelheid van 8 knopen, de patrouille snelheid, door het water.
Plotseling wordt de rust verstoord door een hevige explosie. Direct hierna zag men dat de Aboukir begon te zinken. Het schip is aan de bakboord voorzijde geraakt. Haar commandant, John Drummond, seint dat hij een drijvende mijn heeft geraakt en dat hij denkt meer mijnen achter zijn schip te zien. De commandant van de Hogue laat volle kracht achteruit slaan, stopt aan stuurboord zijde van de Aboukir en laat sloepen strijken.

De Aboukir maakt nu zwaar slagzij over bakboord en zi[nkt] langzaam. Haar vier schoo[r]stenen liggen gelijk met de waterspiegel zodat het lijkt of de rook uit het water komt. Op de Aboukir vechten honderden bemanningsleden voor hun leven. Zij komen, schaars gekleed, in een voortdurende stroom op het bovendek en laten zich langs de zijkant van het schip in het koude water van de Noordzee glijden.

De vier sloepen van de Hogue pikken zoveel mogelijk mannen op terwijl men aan boord tafels, kisten, stoelen, kasten en banken overboord gooit zodat overlevenden zich hieraan kunnen vastgrijpen. Er zijn nog geen zwemvesten aan boord van de schepen. Ook de Cressy is inmidd[els] gedraaid en onderweg n[aar] het ongelukkige schip. Ter plaatse gekomen stopt het schip en de bemanning begint ook sloepen uit te zetten. De Aboukir zinkt in 35 minuten naar de bodem van de Noordzee.

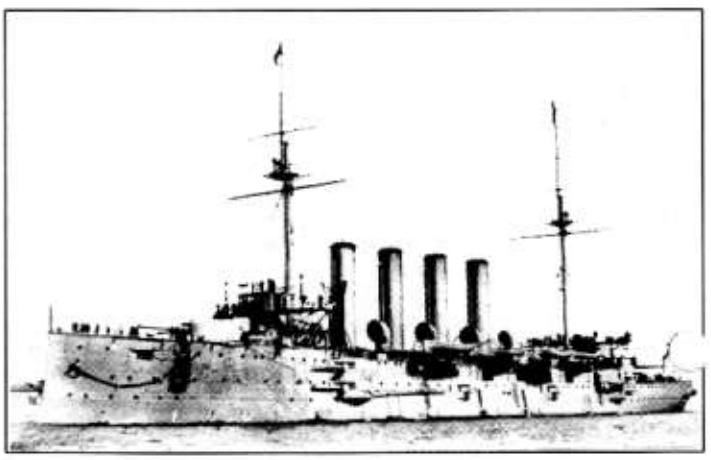

De HMS Aboukir

De ondergang van HMS. Hogue.

Ondertussen werd aan boord van de U 9 snel torpedobuis één herladen. Weddigen kijkt door de periscoop en ziet dat één van de kruisers stil ligt en sloepen uitzet. Ook ziet hij de vele bemanningsleden aan dek bezig. Hij besluit om twee torpedo's op de stilliggende kruiser af te vuren. Om 07.55 uur geeft Weddigen het bevel om beide boegbuizen af te vuren. Direct hierna duikt de U 9 naar 15 meter diepte en vaart direct snel achteruit. Weddigen is bang dat hij het doel zal rammen want de schootsafstand is ongeveer 300 meter.
Kort na het afvuren van de torpedo's hoort de bemanning van de U 9 twee explosies. Men beseft dat beide torpedo's doel hebben getroffen. Op periscoop diepte gekomen kijkt Spiess door de periscoop. Hij ziet dat het zwaar beschadigde schip zinkende is.

Terwijl men aan boord van de Hogue druk bezig is met het redden van zoveel mogelijk mensen uit zee vindt er aan boord een hevige explosie plaats. Men beseft dat de Hogue ook geraakt is en dat de schepen het doel zijn van een onderzeeboot aanval. Het schip wordt ongeveer midscheeps aan stuurboord geraakt door twee torpedo's die kort na elkaar exploderen. Tengevolge van de explosies wordt het schip als het ware uit het water getild. Een enorme waterkolom gaat de lucht in en de Hogue wordt bijna in tweeën gesneden. Schoorsteen nummer drie stort in als een kaartenhuis. De overlevenden gaan zoveel mogelijk naar het achterdek waar zij over de reling klimmen en in het koude zeewater springen. Ongeveer zeven minuten nadat de Hogue door de torpedo's is geraakt zinkt het schip rechtstandig naar beneden en verdwijnt in de golven. Zij zinkt sneller dan de Aboukir en sleurt een groot aantal opvarenden mee in de diepte. Het wateroppervlak ligt nu vol met zwemmende mannen en mannen die zich vasthouden aan alle voorwerpen die in het water liggen.

Vervolg van dit artikel in de volgende Fort Ordonnans.

IN MEMORIAM

De werkgroep Oudgedienden heeft in de achter ons liggende periode de hier volgende kennisgevingen van overlijden ontvangen :

De heer **Frans F.C.A. Jacobs,**
Geboren 20 maart 1923 – overleden 2 januari 2009.
OudGediende bij de Koninklijke Marine, OVW-er van 1944 tot 1947.Tijdens zijn diensttijd Hofmeester II in de Officiersmess in de Pr. Hendrikstraat.

De heer **Petrus Jozef Jansen,**
Geboren 22 februari 1917 – overleden 14 januari 2009.
OudGediende van de Koninklijke Landmacht, Dpl. soldaat van de lichting 1937, weer opgeroepen bij de mobilisatie van 1939 bij het Regiment Kustartillerie en gelegerd in het Quarantainestation in de Rietdijkstraat.

De heer **G.J. Wilpshaar,**
Geboren 9 april 1912 – overleden per 1 januari 2009.
OudGediende van de Koninklijke Landmacht,
Dpl. soldaat van de lichting 1932, weer opgeroepen bij de mobilisatie van 1939 bij het 39e Regiment Infanterie, gelegerd in het Quarantainestation in de Rietdijkstraat en ingedeeld bij Batterij VII op Rozenburg.

De heer **Evert Postel,**
Geboren 15 november 1918 – overleden 14 maart 2009.
OudGediende van de Koninklijke Landmacht,
Dpl. soldaat van de lichting 1939, weer opgeroepen bij de mobilisatie van 1939 bij het Regiment Genietroepen, gelegerd in het Quarantainestation in de Rietdijkstraat en ingedeeld bij de afdeling Zoeklichten in de Positie Hoek van Holland.

Als bestuur en werkgroep-oudgedienden hebben wij de respectievelijke nabestaanden onze oprechte deelneming betuigd met dit onherstelbaar verlies.

Vlaggenparade.

Bij mooi of slecht weer, altijd zijn er honderden bootspotters en anderszins waterkant liefhebbers te vinden langs de Emmaboulevard bij de Waterweg. Om de aandacht op ons mooie Fort en museum te vestigen hebben we, met een financiële bijdrage van het Havenbedrijf Rotterdam, vorig jaar een aantal vlaggenmasten kunnen aanschaffen en geplaatst aan de Waterweg zijde van het Fort en de Stationsweg.
In diverse organisaties hebben we vlaggen gekregen en zo wapperen er als het Fort open gaat, of is, voor rondleidingen of open dagen een hele rij vlaggen, die de wandelaars het Fort binnen lokken. In zwart/wit ziet het er op de foto's in de Ordonnans misschien wat grijs uit, maar met de vlag in top tussen de koepels voorwaar een feestelijk gezicht vanaf de Waterweg.

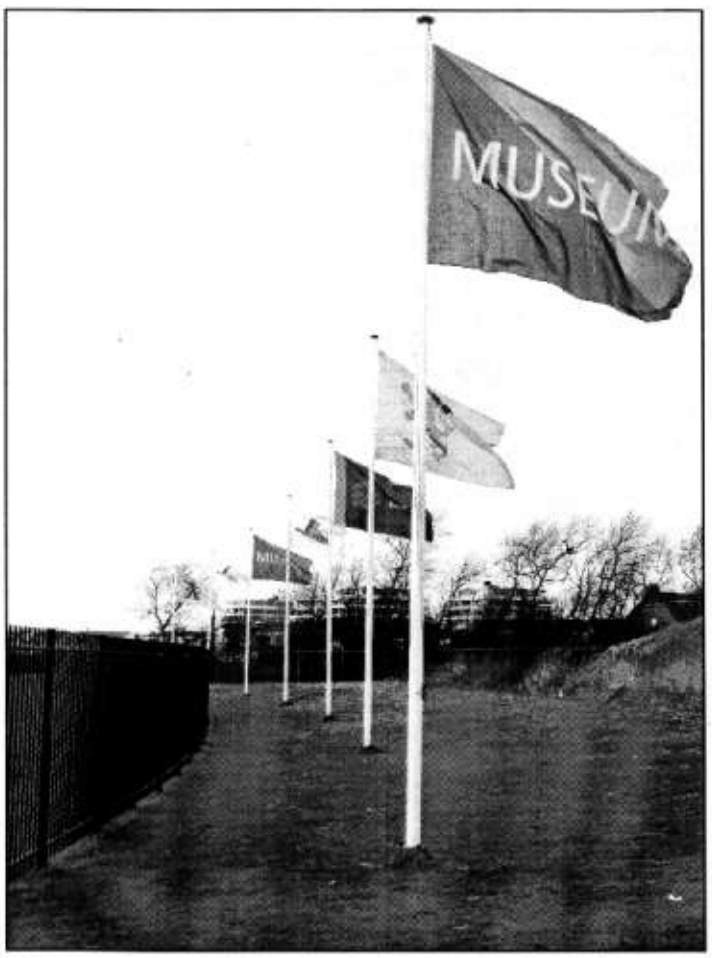

Nederlands militair kustverdedigingsmuseum "Fort aan den Hoek van Holland"

Bezoekadres: Stationsweg 82, 3151 HS Hoek van Holland - Postbus 9, 3150 AA Hoek van Holland
Telefoon: 0174-382898 - Postbank 126457 - Internet: www.forthvh.nl - E-mail: info@forthvh.nl

Maak een reis door het verleden. Kijk in de soldatenkamers vanaf 1890 en de vergadering van het Nederlands kabinet van mei 1940. Neem kennis van de kustverdediging en beleef de strijd om onze bevrijding in het best bewaarde pantserfort van Nederland.

Openingstijden in 2009

Het museum is voor individueel bezoek geopend het ***eerste weekend*** van de maanden februari t/m november op zaterdag van 13.00 tot 16.00 uur en op zondag van 12.00 tot 16.00 uur.
Een rondwandeling duurt ongeveer twee uur. Met behulp van korte teksten krijgt men uitleg bij de exposities.
Met een ***Museumgids*** (te koop voor ***€ 1,50*** bij de ingang) in de hand krijgt men over de hele route door het fort technische en achtergrondinformatie.
De toegangsprijs bedraagt tijdens deze ***eerste weekenden*** voor volwassenen € 5,50. Voor kinderen tot 12 jaar en personen van 65+ € 3,50. Kinderen tot 4 jaar en begunstigers hebben gratis toegang. De Museumkaart is geldig.

Rondleidingen

Tijdens de **zomervakantie** in juli en augustus staan op dinsdag, woensdag en donderdag om 13.00 uur **en** om 14.30 uur ervaren rondleiders klaar om u te begeleiden bij een complete rondleiding. Tijdens de overige vakantieperiodes is de aanvangstijd 13.30 uur.
Ook op vele zondagen, uitgezonderd het eerste weekend van de maand, zijn er rondleidingen. Deze zondagrondleidingen beginnen om 13.00 **en** om 14.30 uur. Voor al deze rondleidingen geldt dat vooraf aanmelden niet nodig is.
Deelname kost voor volwassenen € 6,- en voor kinderen tot 12 jaar € 4,-. Kinderen onder de 4 jaar hebben gratis toegang. De precieze data staan vermeld op onze website **www.forthvh.nl** of zijn telefonisch op te vragen via 0174-382898.

Op afspraak

Voor groepen van minimaal 10 personen kunnen het hele jaar - behalve op zondag- rondleidingen worden georganiseerd.
Op zondag geldt de voorwaarde dat de groep uit minimaal 30 personen moet bestaan. De kosten bedragen € 6,- p.p.
Voor een afspraak kan contact worden opgenomen met het fort, tel. 0174-382898, fax 0174-310128, of e-mail info@forthvh.nl
Voor scholen en onderwijsinstellingen geldt een tarief van € 3,50 per leerling en/of begeleider.

Bijeenkomsten

Voor groepen van particulieren, verenigingen of bedrijven kan, voor of na de rondleiding, in de ambiance van het fort een bijeenkomst worden gehouden. Dat kan zijn een conferentie, een receptie, een reünie of een samenzijn in gasterij Barbara. Basis is steeds de toegangsprijs met rondleiding. Daar komt de catering uiteraard bij.
Nadere informatie is verkrijgbaar bij het fort: tel. 0174-382898.

Mindervaliden

Het fort is voor een groot deel toegankelijk voor mindervaliden. Rolstoelen staan gereed bij de ingang.

Colofon

De Fort Ordonnans verschijnt onder verantwoordelijkheid van het bestuur van de stichting Fort aan den Hoek van Holland

In ***deze*** Fort Ordonnans bijdragen van:
Tom van Ooijen/Hoekse Krant
Wil Meier, Dick Ruis, Hans Jonker,
Piet van Noort en Hans van Aalst.
Lay-out & Druk: Fortdrukkerij Johan Koopmans

GEREGISTREERD MUSEUM

Waar te vinden?

Het museum vindt u aan de Stationsweg 82, Hoek van Holland.

Per auto: E25 of E30/A20 naar Hoek van Holland en daar op de ANWB bewegwijzering de aanduiding 'Havens 1000' volgen.
Per trein: elk half uur vanaf Rotterdam naar NS Station Hoek van Holland Haven of Strand.
Per bus: vanaf Den Haag Houtwijklaan lijn 35,
Naar halte Station Hoek van Holland Haven, 10 minuten lopen langs de Berghaven en Stationsweg.

Wordt begunstiger van het fort!

Het Nederlands Kustverdedigingsmuseum Fort aan den Hoek van Holland wordt volledig door vrijwilligers in stand gehouden. Financieel is het fort afhankelijk van entreegelden, subsidies, begunstigers en sponsors.

Men kan ***begunstiger worden*** door aanmelding bij het bestuur. De jaarlijkse bijdrage van tenminste € 15,- kan voldaan worden per acceptgiro. Met een eenmalige bijdrage van € 250,- wordt men ***'Begunstiger voor het leven'*** met dezelfde rechten maar zonder de jaarlijkse betalingsplicht. De begunstiger ontvangt een begunstigerskaart, waarmee men ***gratis toegang*** heeft tot het museum tijdens de openstellingen.
De begunstiger ontvangt de Fort Ordonnans.

Bedrijven kunnen ook ***sponsor worden***. Men krijgt dan een naamsvermelding op het sponsorbord. De bestuurskamer is beschikbaar voor directiebijeenkomsten en het bedrijf krijgt gratis toegang tot het museum. De toegangskaart geldt voor twee personen per bezoek als het museum is opengesteld.
Sponsors betalen een bijdrage van min. € 150,- per jaar.